

„Maar Dolf die zijn borstrok al aan had, zijn haar gekamd tot een kuifje, was naast de Regentes gekomen.

„Ik ben Dolf van der Sande”, zei hij.

„Zoo, o!” klonk de stem van de Regentes, „ben jij al bijna klaar;” ze lachte tegen moeder.

„Altijd mevrouw zeggen, Dolfie”, zei de moeder; ze gaf aan Jaapje een duwtje, omdat hij nakend was.

„Jaapje afgedroogd, dribbelde naar zijn krib, waar al zijn schoone boeltje lag; nu keek de dame hem zeker nooit meer aan en in zijn beklemming had hij zijn hemd het achterste voren aangetrokken”.

Ik heb het citeeren weer niet kunnen laten. Maar zóó komen wij er natuurlijk niet. Er zijn negentien fragmenten of hoofdstukjes. En het eene is al kostelijker dan het andere. Ik zou waarlijk niet weten te zeggen, wat ik het allerbeste vind. Ja toch, ik heb een voorkeur — maar die zeer persoonlijk is misschien. Na, gedurende dertien hoofdstukjes, Jaapje in „het Huis” en bij „groomoe” te hebben bijgewoond, was ik extra blij hem plotseling in „de wijde wereld” aan te treffen. Hij heeft vacantie en logeert buiten.

Jaapje staat graag te kijken „bij de slootkant langs den weg.”

En (bl. 169): „Wanneer daar Jaapje „uren lang” gestaan had, voelde hij soms ijltje in zijn lijf en leek iets te ontberen, hij begon te wrijven, zooals hij thuis zijn boezelaar over zijn lijf kon loopen wrijven of ging van moeigheit eens zitten op het randje gras. Dan hoorde hij heel andere vogels dan de musschen zingen in zijn hoofd, ja, Jaapje leek wel dikwijls weêr heel klein geworden.

„En denk je nou nooit meer es aan Leentje?” had Koos gevraagd voor het slapen-gaan en toen had Jaapje gezegd: „Ik geloof het wel”.

Waarom, of waardoor, ja waardóór is het nu eigenlijk dat ik dit alles zoo mooi vind? Zou ik dat kunnen zeggen? Hoe komt het, dat ik zoo bijzonder graag iets innigs van

kinderen lees? (Tot voor een jaar of vier zou ik geschreven hebben: dat wij zoo bijzonder graag..., maar toen heb ik eens gemerkt, dat volstrekt niet álle menschen graag over kinderen lezen, of hooren lezen; er zijn er, die het kinderachtig vinden zich daarmee bezig te houden, kinderachtig en onbelangrijk; dat zijn de menschen die zelf niets kinderlijks meer aan en in zich hebben, of ten minste niet wéten, dat ze dat hebben, en het ook niet willen weten. Onuitstaanbaar vind ik zulke menschen. Maar ze zijn er — tot schrik van de anderen! Flink zijn ze, flink en degelijk en werkzaam, wat ik je brom! 'n Centen dat ze verdienen!)

Het komt dan, geloof ik, wel vooral door de mede-herinnering, de herkenning en de verteederling. Allen zijn wij kinderen geweest — al zou je 't aan sommigen niet zeggen! — en allen herinneren we ons dien tijd, met weemoed. Niet dat we toen altijd zoo verschrikkelijk blij en gelukkig geweest zijn. Dat sprookje heeft uit! Dat leek maar zoo, voor de anderen. Zoo onschuldig dan? Neen, zoo onschuldig waren wij eigenlijk ook niet.

Maar wij waren onbewust. Wij leefden dichter bij het gróóte onbewuste. Wij hadden er veel meer deel aan dan later. O, niet onschuldig zijn kinderen — hun gewetentjes spoken al wát erg! — maar heilig zijn zij, als de gekken, want zij hebben geen oordeel des onderscheids. Juist dat waarover tóen onze gewetentjes zoo spookten, verteedert ons thans zoo. Wij vinden het móóí, dat heilige kinderlijke, dat ongerept-natuurlijke, dat heerlijk onbewuste.

Mooi, móóí. . Vreemd woord, geheimzinnig woord. Er beweegt iets in ons, een teer geluk, wij worden herinnerd aan ons liefste mensch-zijn, aan onze edelste natuur, aan „het verhevene” in ons. Wij begrijpen niet, maar wij bewonderen, wij genieten, wij „vinden mooi”. Reus Zebedeus, inderdaad, „hier is ze geweest!” Alle groote kunstenaars zijn kinderen, hun leven lang. In Jac. van Looy, den twee-en-zestig-jarige, leeft nog altijd Jaapje!

H. R.